

Samrådsredogörelse Värtan – Koltorp

Svenska Kraftnät har fått regeringens uppdrag att utreda utformningen av det framtida kraftledningsnätet 70-400 kV i Stockholmsregionen. Svenska Kraftnät skall därvid ta fram ett förslag till utformning som långsiktigt säkrar regionens elförsörjning. Utredningen skall beakta driftsäkerhetskrav, teknisk utveckling, miljöaspekter och regionens förväntade utveckling. Arbetet bedrivs i samarbete med länsstyrelsen, berörda kommuner, interkommunala samarbetsorgan och övriga kraftledningsägare inom regionen.

Ett *informationsmöte* angående projektet hölls i april 2005 med Länsstyrelserna i Stockholm. Tidigt samråd hölls i maj 2005 med Lidingö stad och i november 2005 med Länsstyrelsen i Stockholm län.

Samrådet fortsatte genom att berörda markägare och allmänhet inbjöds till informationsmöten angående förstudien i januari 2006. Inbjudan till dessa möten samt meddelande om möjlighet att komma med synpunkter, helst före 17 mars 2006, skedde via annons i dagspress och personlig inbjudan till berörda markägare och boende inom förstudieområdet. Under remisstiden hölls förstudien tillgänglig på kommunkontoret samt på ett bibliotek.

Länsstyrelsen i Stockholms län beslutade 2006-04-27 att nybyggnaden av en 220 kV mellan stationerna Värtan i Stockholm och Koltorp i Lidingö inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

I förstudien för det första steget avseende sträckan Värtan – Koltorp (Lidingö stad), daterad november 2005, redogjorde Svenska Kraftnät för sju alternativa ledningstråk (stråk 1 – 7) mellan närliggande stamnätstationer som skulle vara möjliga för att mata Lidingö respektive Gustavsberg samt ett antal olika sträckningar inom de tre stråk som Svenska Kraftnät ansett lämpliga (stråk 3, 5 och 7). Förstudien i sig omfattade studier av alternativa sträckningar inom stråk 3 där Svenska Kraftnät bedömde ett av fem studerade alternativ som genomförbart. Förstudien har sänts på remiss till berörda kommuner, länsstyrelsen samt övriga myndigheter.

Inom ramen för den pågående utredningen beslutade Svenska Kraftnät att göra två förstudier för nya 220 kV stamnätsanslutningar vid Gustavsberg (Värmdö kommun) respektive vid Koltorp (Lidingö stad). I förstudien för det första steget avseende sträckan Värtan – Koltorp (Lidingö stad), daterad november 2005, redogjorde Svenska Kraftnät för sju alternativa ledningstråk (stråk 1 – 7) mellan närliggande stamnätstationer som skulle vara möjliga för att mata Lidingö respektive Gustavsberg samt ett antal olika sträckningar inom de tre stråk som Svenska Kraftnät ansett lämpliga (stråk 3, 5 och 7). Förstudien i sig omfattade studier av alternativa sträckningar inom stråk 3 där Svenska Kraftnät bedömde ett av fem studerade alternativ som genomförbart. Förstudien presenterades för markägare, närboende och intresserad allmänhet 31 januari 2006. Den 24 januari sände Svenska Kraftnät förstudien på remiss till berörda kommuner, länsstyrelsen samt övriga myndigheter. Under remisstiden hölls förstudien tillgänglig för markägare och allmänhet på ett antal platser.

Nedan redovisas de synpunkter som inkommit vid samråd avseende förstudien. Sträckningsalternativen framgår av förstudien kapitel 6.2.

Länsstyrelsen i Stockholms län

Länsstyrelsen har avstått från att svara.

Lidingö Stad

Lidingö stad ställer sig mycket positiv till föreslagen utbyggnad av ny 220 kV ledning till Lidingö. Lidingö stad stödjer Svenska Kraftnäts förslag enligt förstudien att dra en kabel från Värtan över till Lidingö, där den sedan via Norra Kungsvägen når en ny transformatorstation i Koltorp. Staden uppger att kommunfullmäktige i Lidingö stad antog detaljplan för transformatorstation i Koltorp i december 2005.

Staden uppger att det synes vara det mest rationella och kostnadseffektiva sättet att dra ledningen från befintlig station i Värtan över till Lidingö. Staden har inga synpunkter på huruvida dragningen från Värtan till Lidingö sker genom sjökabel eller dras under Lidingöbron. Stad anser dock att det är viktigt att utreda vilka konsekvenser en eventuell dragnings under Lidingöbron får för drift och underhåll av själva bron, vilka alternativa lösningar som finns för hur kabeln ska dras under bron och de säkerhetsrisker som finns för t.ex. sabotage och hur de kan undvikas. Vad avser dragningen av ledningen på Lidingö stödjer Staden en markförläggning via Norra Kungsvägen.

Staden framhåller vikten av att den gamla luftdragna 70 kV ledningen rivs när den nya markförlagda 200 kV ledningen finns på plats. Vidare framhåller staden att det för Lidingös del är angeläget att fortsättningen av utbyggnaden till Värmdö (steg 2) får hög prioritet i det fortsatta arbetet med regionens elförsörjning.

Boverket

Boverket anser att det är bra att kabeldragnings föreslås. Enligt Boverket bör den rätt utformad ge låg exponering för elektromagnetiska fält för de boende och litet intrång. Boverket framhåller dock att utformningen av och den närmare förläggningen av kabeln också är viktig.

Boverket anser att en utgångspunkt för ett långsiktigt förhållningssätt till elektromagnetisk strålning bör vara att hålla nere strålningen så långt möjligt där människor ofta vistas. Boverket menar att med dagens kunskap är den högsta strålningsgräns som bör accepteras är 0,4 μT . Men en utgångspunkt bör vara att visa hur eldistributionen kan utformas så att de elektromagnetiska strålningsnivåerna blir lägre och kan understiga 0,1 och 0,2 μT vid bebyggelse.

Boverket påpekar att vid en markkabelförläggning bör Svenska Kraftnät överväga att använda annat material än grus som skyddsfyllning.

Luftfartsstyrelsen

Luftfartsstyrelsen anger att för stolpar och ledningar som inte når en höjd av 40 meter över underliggande mark erfordras inte någon hindermarkering. Enligt *Bestämmelser för Civil luftfart – Flygplatser* (BCL-F) skall Luftfartsstyrelsen dock i varje enskilt fall bedöma om stolpar och/eller ledningar som når en höjd av 40 – 75 meter över mark skall förses med hindermarkering eller inte. För höjder om 75 meter eller mer är hindermarkering obligatorisk och skall ske i enlighet med föreskrifterna i BCL-F 4.

I övrigt har Luftfartsstyrelsen inget att invända mot ledningen.

Sjöfartsverket

Sjöfartsverket håller med om att den i förstudien redovisad problematiken med sjöförläggning av kabel i områden som trafikerats av sjötrafik medför att vissa alternativa stråk är olämpliga. Sjöfartsverket förordar därför alternativet med kabelförläggning på kabelstege eller på annat sätt under Lidingöbron. I övrigt har verket inga synpunkter på förstudien.

Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen noterar att den föreslagna sträckningen längs norra Kungsvägen eventuellt berör ett högre naturvärde, men att Svenska Kraftnät har bedömt att ledningen kommer att dras i gatan och därför inte kommer att beröra naturvärdet.

Skogsstyrelsen anger att man vill kunna vara med och påverka om det blir en förändrad dragning av ledningen som kan komma att beröra objektet.

Sveriges geologiska undersökning

Sveriges geologiska undersökning framhåller att det längs föreslagna markdragningar kan finnas fastigheter med enskilda brunnar och påpekar att framför allt i de fall enskilda brunnar används för dricksvattenuttag måste försiktighet iakttas vid närbelägna markarbeten. Sveriges geologiska undersökning anser att brunnsinventering bör utföras längs med sträckningen av markkablarna.

Sveriges geologiska undersökning betonar vidare vikten av att det naturliga svallskyddet vid stranden, efter utförda grävningar, återställs till ett par meters djup under vattenytan för att undvika erosion genom svall från båtar.

Vägverket

Vägverket påpekar att verket inte är väghållare för de befintliga gator och vägar som blir berörda av kabelsträckningen Värtan – Koltorp.

Vägverket anger vidare att utbyggnad av Norra Länken planeras i området vid Värtan, men om kablarna förläggs enligt förslaget i befintligt bergtunnelsystem så påverkas inte utbyggnaden.

Socialstyrelsen

Socialstyrelsen anser att projektets påverkan på hälsan endast har redovisats indirekt och menar därför att Svenska Kraftnät någonstans bör beskriva hur man bedömer att redovisad eftersträvan att skydda människors hälsa skall uppnås.

Elsäkerhetsverket, Rikspolisstyrelsen, Polismyndigheten i Stockholms län,

Banverket

Varken Elsäkerhetsverket, Rikspolisstyrelsen, Polismyndigheten i Stockholms län eller Banverket har något att erinra mot den planerade utbyggnad av ny 220 kV ledning vad avser sträckan Värtan – Koltorp.

Banverket meddelar dock att Lidingöbanan och Saltsjöbanan berörs och att SL är ansvarig för dessa banor.

Stockholms stad, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Räddningsverket

Stockholms stad, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och Räddningsverket har avstått från att yttra sig över remissen.

TeliaSonera

TeliaSonera har gjort en översikt på kabelsträckningen för de alternativ som Svenska Kraftnät ansett är lämpliga. TeliaSonera har därvid granskat sträckningarna och i sitt remissyttrande markerat inom vilka områden TeliaSonera har närliggande kablar.

På sträckan Ställverk Värtan - Ropsten har TeliaSonera inga invändningar mot redovisade förslag. Vad avser kabelförläggningen över Lilla Värtan så ser TeliaSonera inga hinder mot att kabelförläggningen sker på Lidingöbron. Om kabelförläggningen istället sker som sjökablar så påpekar TeliaSonera att bolaget inte har några kablar på den nordvästra sidan. Däremot har TeliaSonera ett kabelstråk på den sydöstra sidan som kommer att korsa Svenska Kraftnäts kabel vid slutet av Lidingöbron. På sträckan Torsvik-Koltorp kommer ledningar att korsas och TeliaSonera anger att man har kabel utefter Kvikvägen.

Naturskyddsföreningen i Lidingö

Naturskyddsföreningen anser att det är utmärkt att kraftledningen läggs i en kabel mellan Ropsten och Koltorp. Med hänsyn till såväl strålning som ett estetiskt perspektiv är det enligt Naturskyddsföreningen en fördel att en del av den nuvarande luftledningen därmed kan rivas. Naturskyddsföreningen uppger att man önskar att även den andra etappen av utbyggnaden, mellan Koltorp och Värmdö, skall ske i en kabel.

Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening

Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening framhåller att konsekvenserna för Hjorthagen kan bli betydande, blandat annat eftersom Fortum har aviserat att bygga ett nytt kraftvärmeverk ca 50 meter från boende i Hjorthagen.

Miljöskyddsförening anser att befintlig tunnel från Värtaverket till Ropsten i första hand måste användas för en "kablifiering" av kraftledningen mellan Värtan-Bergshamra. Endast om den därutöver rymmer kabelledningen för sträckan Värtan- Koltorp bör även denna sträckning prövas.

Miljöskyddsförening framhåller vidare man inte anser att ett nytt kraftvärmeverk skall byggas i Hjorthagen och att Lövstas reservat för bland annat nytt biobränsleeldat verk måste kvarstå. Miljöskyddsföreningen motsätter sig kraftledningen Värtan-Koltorp om det innebär att ett nytt kraftverk skall uppföras i Hjorthagen.

Miljöskyddsförening anger att "kablifiering" i Värtan-Bergshamra bör ges samma alternativa dragningar och att en samordning av projekten är önskvärd både ur teknisk och ur miljösynpunkt. Miljöskyddsförening anser att det då även bör finnas ett alternativ som innebär kraftledningarna utgår från en gemensam punkt norr om Stockholm med sjökabel i Lilla Värtan.

Miljöskyddsförening påpekar att om kabelförläggningen sker under Lidingöbron så bör hänsyn tas till en möjlig kommande omläggning av Lidingöbanan.

Miljöskyddsförening anser att det finns en visuell miljöfördel med en markförläggning vid Lidingöbron.

United States of Europa Demokraterna

United States of Europa Demokraterna anser att den föreslagna lösningen med en kabel under Lidingöbron och vid sidan om Norra Kungsvägen är felaktigt placerad. Förslaget ger betydande "elmagnetiska" störningar för allmänheten.

United States of Europa Demokraterna föreslår att ledningen läggs i Värtan på sätt som närmare redovisa i en bilaga till remissyttrandet

Enskilda fastighetsägare

Lidingö stad

En fastighetsägare har uttryckt oro över att den elektromagnetisk strålning kommer att överstiga 0,4 µt.

Stockholms stad

En fastighetsägare anser att det är oklart om befintlig bergtunneln mellan ställverket och Lidingöbron rymmer både sjökabeln Bergshamra-Värtan och kabeln Värtan-Koltorp. Om så inte är fallet anser fastighetsägaren att möjligheten att lägga sjökabel från Bergshamra till Lidingö bör studeras.

Svenska Kraftnäts kommentarer till inkomna yttranden

Huvuddelen av inkomna yttranden är positiva till den i förstudien rekommenderade utbyggnadsförslaget.

Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening anser dock att befintlig tunnel från Värtan till Ropsten i första hand måste användas för att "kablifiera" kraftledningarna mellan Värtan och Bergshamra. Det finns inga sådana planer på att förlägga dessa ledningar med kabel i denna tunnel. Arbete pågår med att projektera en egen tunnel under Hjorthagen för dessa ledningar.

Vissa fastigheter uttrycker oro för att magnetfält skall överstiga 0,4 mikrottesla. Svenska Kraftnäts har antagit en magnetfältspolicy som anger att vid planering av nya kartledning ska normalt inte magnetfältet inte överstiga 0,4 mikrottesla där människor varaktigt vistas.